

## Notitie Samenhang en Financieel Eindbeeld:

### Meerjarenbegroting 2021-2024, Tussentijdse financiële prognose 2020, Geactualiseerde coronaeffecten 2021-2024 en Corona herstelplan

#### Inleiding

Door de coronacrisis verloopt de P&C-cyclus dit jaar anders dan gepland. Door de vele onzekerheden is de kadernota een kaderbrief geworden. Deze is informerend van aard en geeft inzicht in de mogelijke effecten van de coronacrisis. Ook zijn in de kaderbrief autonome ontwikkelingen opgenomen.

Aangezien de kaderbrief niet is vastgesteld, hebben we de 1<sup>ste</sup> voortgangsrapportage als startpunt gebruikt voor het opstellen van de:

1. Meerjarenbegroting 2021-2024;
2. Tussentijdse financiële prognose 2020 (TFP);
3. Geactualiseerde coronaeffecten 2021-2024 (update kaderbrief);
4. Herstelplan.

Omdat de ontwikkelingen elkaar zeer snel opvolgen, de duur en impact daarvan onduidelijk zijn, hebben wij gedurende de zomer de te verwachten (corona-)effecten gemonitord en geactualiseerd. De weerslag vindt u in de documenten "Tussentijdse financiële prognose 2020" en "Geactualiseerde coronaeffecten 2021-2024". Met name het laatst genoemde document is te zien als een update van de kaderbrief. Naast de effecten van de crisis nemen wij als gemeente ook onze verantwoordelijkheid in het herstel van de effecten van en na de crisis. Hiervoor is een Corona herstelplan opgesteld.

Voor u liggen deze vier documenten die elkaar aanvullen. Deze notitie is bedoeld om de samenhang te laten zien en geeft een financieel eindbeeld.

#### Waarom 4 documenten?

De coronacrisis vraagt om een andere aanpak. De besluitvorming in het najaar bestaat als gevolg van voorgaande niet alleen uit de meerjarenbegroting. Er is een update gemaakt voor de verwachte effecten van de coronacrisis en ook een Corona herstelplan is opgesteld. Vier documenten geven gezamenlijk inzicht in de voorgenomen activiteiten en (financiële) positie van de gemeente in de komende jaren.

Alle informatie is niet geïntegreerd in één document, omdat de aard en doelstelling van de verschillende producten verschillen. In de primaire meerjarenbegroting 2021-2024 treft u alle informatie aan zoals u van ons bent gewend in voorgaande jaren. De primaire begroting kent echter geen corona-effecten. De (geactualiseerde) corona-effecten zijn opgenomen in de Tussentijdse financiële prognose 2020 (TFP) en Geactualiseerde coronaeffecten 2021-2024. Het herstelplan met voorstellen voor herstelmaatregelen completeert het geheel. Wij hebben dus vier separate documenten die uiteindelijk wel één geheel vormen. Deze notitie beoogt de samenhang van de documenten weer te geven die wel om een separate besluitvorming vragen. De besluitvorming over Geactualiseerde coronaeffecten 2021-2024 en het herstelplan zijn de eerste begrotingswijzigingen op de meerjarenbegroting. Deze werkwijze is te vergelijken met en is in lijn met het proces van de bezuinigingen bij de vorige meerjarenbegroting.

Met de splitsing beogen wij dat de discussie en besluitvorming per document gericht en zuiverder kan plaatsvinden. Stap voor stap vanuit de verschillende doelstellingen in plaats van alles door elkaar heen.

## Financiële samenvatting

Voor het bepalen van de financiële positie van de gemeente beoordelen we twee onderdelen:

1. Het reëel en structureel sluitend zijn van de meerjarenbegroting
2. De weerstandsratio

### 1. Reëel en structureel sluitende begroting

De meerjarenbegroting laat in alle jaren een niet structureel sluitende begroting zien.

| Exploitatie (bedragen x € 1.000) | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 | Begroting<br>2023 | Begroting<br>2024 |
|----------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Structureel meerjarensaldo       | -2.243            | -1.007            | -544              | -449              |

Bij de beoordeling van de financiële gezondheid van de gemeente kijken wij of de begroting structureel en reëel sluitend is. Dit betekent een structureel positief begrotingssaldo in de 2 laatste jaarschijven, te weten 2023 en 2024. Op basis van bovenstaande saldi is de conclusie dat er geen structureel sluitende begroting is. In het dekkingsplan doen wij voorstellen om tenminste de laatste twee jaarschijven sluitend te maken. En daarmee kunnen we uiteindelijk een sluitende meerjarenbegroting presenteren. Het dekkingsplan is in het volgende onderdeel toegelicht.

## Dekkingsplan

Om te komen tot een structureel sluitend meerjarenperspectief stellen wij maatregelen voor. Wij stellen voor de volgende bezuinigingsmaatregelen te treffen.

| Onderwerp                              | 2021       | 2022       | 2023       | 2024       |
|----------------------------------------|------------|------------|------------|------------|
| a) Inzetten van Stelpost inflatie 2021 | 262        | 512        | 512        | 512        |
| b) Niet honoreren nieuw beleid         | 226        | 226        | 106        | 106        |
| <b>Dekkingsplan</b>                    | <b>488</b> | <b>738</b> | <b>618</b> | <b>618</b> |

In het bovenstaande overzicht zijn de posten opgenomen die beschikbaar zijn om in te zetten voor het dekkingsplan.

#### a) Inzetten van Stelpost inflatie

Jaarlijks worden producten duurder door de inflatie. In de algemene uitkering krijgen wij een vergoeding om deze hogere kosten van inflatie te dekken. In het kader van het dekkingsplan stellen wij voor om deze indexatie van 1,7% op budgetten niet door te voeren. We realiseren deze bezuiniging volledig vanaf 2022.

Hierbij past wel de kanttekening, dat het niet toekennen van een inflatiecorrectie voor de budgetten een bezuiniging op de budgetten betekent (=kaasschaven). Hiermee zetten we onze begroting verder onder druk.

#### b) Niet honoreren van 2 voorstellen nieuw beleid

Gezien de zorgelijke financiële positie van de gemeente en de verschillende onzekerheden adviseren wij om het volgende nieuw beleid niet te honoreren: Het gaat om 2 items: Formatie afhandeling WOB-verzoeken en de Ambtelijke capaciteit Turmac Cultuurfabriek. Dit betekent dat deze werkzaamheden binnen de bestaande personele capaciteit moeten worden ingevuld en dus in feite bezuinigingen zijn op de bedrijfsvoering.

Na het doorvoeren van bovenstaande bezuinigingsmaatregelen ontstaat een nieuw structureel financieel meerjarenbeeld (na dekkingsplan). De resterende tekorten in 2021 en 2022 dekken wij uit de Algemene Reserve.

### Structureel financieel meerjarenbeeld na dekkingsplan

In onderstaande tabel is het structurele meerjarensaldo na dekkingsplan gepresenteerd.

| Exploitatie (bedragen x € 1.000)             | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 | Begroting<br>2023 | Begroting<br>2024 |
|----------------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Structureel meerjarensaldo voor dekkingsplan | -2.243            | -1.007            | -544              | -449              |
| Dekkingsplan                                 | 488               | 738               | 618               | 618               |
| Structureel meerjarensaldo na dekkingsplan   | -1.755            | -269              | 74                | 169               |

**Conclusie:** Na verwerking van het dekkingsplan hebben wij een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting. Immers de laatste twee jaarschijven van de meerjarenbegroting kennen een positief saldo.

### Incidentele effecten

Naast de structurele effecten in de begroting zijn er ook incidentele effecten. Deze incidentele mutaties tellen niet mee bij de beoordeling of de begroting structureel sluitend is. Zij zijn uiteraard wel van invloed op de omvang van de algemene reserve.

Het begrotingsresultaat inclusief incidentele effecten is als volgt:

| Exploitatie (bedragen x € 1.000)                        | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 | Begroting<br>2023 | Begroting<br>2024 |
|---------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Structureel meerjarensaldo na dekkingsplan              | -1.755            | -269              | 74                | 169               |
| Incidentele effecten                                    | -2.073            | -2.318            | -1.000            | -                 |
| Saldo meerjarenbegroting inclusief incidentele effecten | -3.828            | -2.587            | -926              | 169               |

De incidentele effecten verminderen de algemene reserve en daarmee de beschikbare weerstandscapaciteit met ongeveer 5,4 mln. Dit bedrag bestaat voornamelijk uit nog niet gecompenseerde coroneffecten en verwachte bijstellingen 2020 die niet gerelateerd zijn aan corona.

Alle effecten en mutaties leiden uiteindelijk tot het volgende financiële eindbeeld.

### Financieel meerjarenbeeld: het eindbeeld

Het actuele financiële meerjareneindbeeld ziet er na verwerking van dekkingsplan, coronaeffecten en herstelplan en als volgt uit. Onderstaande tabel geeft dus het financiële eindbeeld weer.

| Exploitatie (bedragen x € 1.000)                       | Begroting<br>2020 | Begroting<br>2021 | Begroting<br>2022 | Begroting<br>2023 | Begroting<br>2024 |
|--------------------------------------------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|-------------------|
| Primitieve begroting 2020-2023                         | -3.823            | -2.551            | -1.468            | 135               | 134               |
| 1e Voortgangsrapportage 2020                           | -602              | 419               | 907               | 218               | 218               |
| Wijzigingen tot de begroting 2021-2024                 |                   | 73                | 73                | 78                | 78                |
| <b>Stand tot de begroting</b>                          | <b>-4.425</b>     | <b>-2.059</b>     | <b>-487</b>       | <b>431</b>        | <b>430</b>        |
| 1. Autonome ontwikkelingen                             | -                 | -113              | 38                | -894              | -839              |
| 2. Actualisatie bestaand beleid                        | -                 | 53                | 23                | 36                | 77                |
| 3. Nieuw beleid                                        | -                 | -386              | -237              | -117              | -117              |
| 4. Administratieve wijzigingen                         | -                 | -                 | -                 | -                 | -                 |
| <b>Totaal mutaties begroting</b>                       | <b>-</b>          | <b>-447</b>       | <b>-177</b>       | <b>-975</b>       | <b>-879</b>       |
| <b>Saldo primaire meerjarenbegroting<br/>2021-2024</b> | <b>-4.425</b>     | <b>-2.506</b>     | <b>-664</b>       | <b>-544</b>       | <b>-449</b>       |
| 5. Incidentele baten en lasten (*3)                    |                   | 263               | -343              | -                 | -                 |
| <b>Structureel meerjarensaldo</b>                      | <b>-4.425</b>     | <b>-2.243</b>     | <b>-1.007</b>     | <b>-544</b>       | <b>-449</b>       |
| 6. Dekkingsplan                                        | -                 | 488               | 738               | 618               | 618               |
| <b>Structureel meerjarensaldo na<br/>dekkingsplan</b>  | <b>-4.425</b>     | <b>-1.755</b>     | <b>-269</b>       | <b>74</b>         | <b>169</b>        |
| <b>Overige (incidentele) effecten</b>                  |                   |                   |                   |                   |                   |
| 1. Incidentele baten en lasten (*3)                    | -                 | 263               | -343              | -                 | -                 |
| 2. TFP: Verwachte effecten 2020                        | 2.590             | -                 | -                 | -                 | -                 |
| 3. Geactualiseerde coronaeffecten 2021-<br>2024 (*1)   | -3.109            | -2.336            | -1.975            | -1.000            | -                 |
| 4. Herstelplan (*2)                                    | -                 | -                 | -                 | -                 | -                 |
| <b>Totaal overige effecten begroting</b>               | <b>-519</b>       | <b>-2.073</b>     | <b>-2.318</b>     | <b>-1.000</b>     | <b>0</b>          |
| <b>Financieel meerjareneindbeeld</b>                   | <b>-4.944</b>     | <b>-3.828</b>     | <b>-2.587</b>     | <b>-926</b>       | <b>169</b>        |

\*1 Dit zijn de verwachte coronaeffecten, waarbij alleen de toegekende compensatie is verwerkt. Er zijn 2 tranches verwerkt. De opgenomen saldi komen ten laste van de algemene reserve. Als we werkelijk meer compensatie ontvangen verminderen wij de uitname uit de algemene reserve.

\*2 De uitgaven en dekking per jaar van het herstelplan zijn nog niet duidelijk. Per saldo is het effect van het herstelplan op de exploitatie budgetneutraal. Wij gaan uit van een maximale inzet van € 3.000.000 ten laste van de algemene reserve.

\*3 De incidentele lasten en baten worden eerst gecorrigeerd om het structureel meerjarensaldo te krijgen. Bij de overige incidentele effecten zijn deze vervolgens weer toegevoegd om het financiële eindbeeld te krijgen.

## 2. Weerstandsratio

De financiële positie geven wij weer door middel van het financieel meerjarenbeeld en de ontwikkeling van het weerstandsvermogen. Hieronder geven we een eindbeeld van de weerstandsratio na verwerking van alle mutaties / effecten.

### Ontwikkeling beschikbare weerstandscapaciteit

Op basis van bovenstaande ontwikkeling van de meerjarenbegroting is de verwachte ontwikkeling van het beschikbaar eigen vermogen voor het opvangen van risico's als volgt:

|                                           |              |                |
|-------------------------------------------|--------------|----------------|
| <b>Stand per 31-12-2019</b>               |              | <b>36.541</b>  |
| TFP: Bijstelling 2020                     | 2.590        | V              |
| Mutaties algemene reserve                 | -168         | N              |
| Structureel saldo MJB                     | -8.668       | N              |
| Incidentele posten                        | -80          | N              |
| Geactualiseerde coroneffecten 2021 - 2024 | -8.420       | N              |
| Onttrekking herstelplan                   | -3.000       | N              |
| Dekkingsplan                              | <u>2.462</u> | V              |
| <b>Mutaties</b>                           |              | <b>-15.284</b> |
| <b>Beschikbaar voor risico's</b>          |              | <b>21.257</b>  |

### Ontwikkeling benodigde weerstandscapaciteit

De reguliere risico's zijn in de primaire begroting bijgesteld. Dit zijn voornamelijk de risico's die ook zijn opgenomen in de jaarstukken 2019. In de kaderbrief is een tweetal specifieke risico's toegevoegd in het kader van de coronacrisis. Deze zijn beschreven in het document geactualiseerde coroneffecten 2021 - 2024 en is met dezelfde inschatting gehandhaafd.

Naast de coroneffecten spelen nog meer onzekerheden met betrekking tot de financiële verhoudingen die van invloed zijn op de financiële positie van onze gemeente (Commissievergadering Binnenlandse Zaken 2 juli 2020). Dit zijn onder andere de ontwikkelingen rondom de herijking van het gemeentefonds, de structurele middelen voor de jeugdzorg en de compensatie voor de WMO over deze onderwerpen. Deze onzekerheden zijn benoemd in de paragraaf weerstandsvermogen, maar zijn niet gekwantificeerd. De rapporten over de verschillende onderwerpen volgen in het najaar van 2020.

### Ontwikkeling weerstandsratio

In onderstaande tabel is het verloop van de weerstandsratio opgenomen. De ontwikkeling van de ratio is inzichtelijk gemaakt per onderdeel.

|                                  | Jaarrekening<br>2019 | Begroting<br>(incl. 2020<br>regulier) | Corona      | Herstelplan | Dekkingsplan |
|----------------------------------|----------------------|---------------------------------------|-------------|-------------|--------------|
| Beschikbare weerstandscapaciteit | 28.216               | 30.216                                | 21.796      | 18.796      | 21.257       |
| Benodigde weerstandscapaciteit   | 10.102               | 10.210                                | 10.882      | 10.882      | 10.882       |
| <b>Ratio</b>                     | <b>2,79</b>          | <b>2,96</b>                           | <b>2,00</b> | <b>1,73</b> | <b>1,95</b>  |

In de begroting zijn de reguliere risico's geactualiseerd en is de beschikbare weerstandscapaciteit op basis van het verwachte resultaat 2020 tot en met 2024 bijgesteld (Begroting incl. 2020 regulier). Vervolgens zijn de effecten van corona gecorrigeerd op de beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit (Corona). Daarna is het effect van het herstelplan verwerkt in de beschikbare weerstandscapaciteit (Herstelplan). Ten slotte ziet u de uiteindelijke weerstandsratio waarin het dekkingsplan is verwerkt (Dekkingsplan).

**Conclusie: de weerstandsratio na dekkingsplan blijft op peil en ruim boven vastgestelde minimale ratio van 1.0. Dit betekent dat de financiële risico's ruimschoots zijn afgedekt.**

Bij de coronacompensatie is alleen de al toegekende compensatiepakketten tot nu toe verwerkt. Op basis van eerdere toezeggingen verwachten wij ook een compensatie nà 2020. Dit leidt tot lagere tekorten in de meerjarenbegroting. Het Rijk heeft immers reële compensatie toegezegd. Dit betekent dat wij van het Rijk verwachten dat zij het totaal van alle corona-effecten voor haar rekening neemt. De compensatie die wij mogelijk nog ontvangen zal daarom een positief effect hebben op de ratio.